

Перелік питань для підготовки до Державного екзамену «Історія та археологія».
(ОС «Бакалавр» за спеціальністю 032 – Історія та археологія)

а) історія України

1. Причини античної грецької колонізації Північного Причорномор'я. Культура античних міст-держав.
2. Етнополітична карта українських земель в епоху античності: киммерійці, скіфи, сармати.
3. Проблема походження слов'ян. Ранні слов'янські археологічні культури на території України.
4. Перші писемні згадки у вітчизняних і зарубіжних джерелах про Русь. Формування Руської імперії у IX-X ст.
5. Розвиток русько-візантійських відносин у IX – XII ст.
6. Наслідки монголо-татарських завоювань у Східній Європі. Особливості політичного статусу руських земель під владою ординських правителів.
7. Об'єднання українських земель у складі Галицько-Волинського князівства. Політичний проект “доброго порядку” Романа Мстиславовича.
8. Галицько-Волинське князівство в XIII – першій половині XIV ст.: особливості політичного розвитку.
9. Приєднання українських земель до складу Великого Князівства Литовського та їх політичний статус у XIV – першій половині XVI ст.
10. Становище українських земель в складі Королівства Польщі в другій половині XIV – першій половині XVI ст.
11. Особливості запровадження та функціонування магдебурзького права на українських землях.
12. Вплив реформації і контрреформації на українські землі в XVI – XVII ст.
13. Українське козацтво та його роль у суспільно-політичному житті Речі Посполитої в першій половині XVII ст.
14. Передумови, причини та етапи Української національної революції (1648–1676 рр.)
15. Відновлення і розбудова української національної держави в середині XVII ст.
16. Внутрішня і зовнішня політика Богдана Хмельницького.
17. Гетьманство Івана Виговського. Відносини з Москвою і Варшавою.
18. Доба Руїни: внутрішні і зовнішні чинники та наслідки. Уроки Української Національної революції.
19. Запорізька Січ у другій половині XVI–XVIII ст.: територія, населення, політичний та економічний устрій.
20. Українські землі під владою Речі Посполитої в другій половині XVII–XVIII ст.
21. Слобідська Україна у другій половині XVII – XVIII ст.: територія, населення, політичне та економічне становище.
22. Особливості розвитку Галичини, Буковини та Закарпаття у другій половині XVII–XVIII ст.
23. Економічний та політичний розвиток Гетьманщини наприкінці XVII – в останній чверті XVIII ст.
24. Західноукраїнські землі у складі Австрії (кінець XVIII – перша половина XIX ст.): правовий статус та соціально-економічний розвиток.
25. Українське національне відродження першої половини XIX ст. у Наддніпрянщині та Галичині: порівняльна характеристика.
26. Русофіли (москвофіли) та народовці в громадсько-політичному житті Галичини.
27. Українські політичні партії на зламі XIX–XX ст.: програмні засади та діяльність.
28. Україна в роки Першої світової війни.
29. Українська національна революція 1917–1921 рр.: етапи державотворення.
30. Історичне значення, причини поразки та уроки Української революції 1917–1921 рр.

б) Всесвітня історія

1. Особливості державотворення в давніх Афінах та Спарті: демократія vs олігархія.

2. Історія Риму: царський та республіканський періоди.
3. Принципи політичного управління в Римській імперії: принципат та домінат.
4. Завоювання Александра Македонського. Епоха еллінізму.
5. Візантійська імперія: етапи історичного розвитку.
6. Слов'янська колонізація Балканського півострова (VI–VII ст.).
7. Зародження та розвиток ранньфеодальних монархій в Західній Європі (V– X ст.).
8. Епоха вікінгів у Європі (VIII–XI ст.).
9. Сеньйоріальні (ленні) монархії в країнах Західної Європи.
10. Передумови, перебіг та історичні наслідки Хрестових походів.
11. Станові монархії в країнах Західної Європи (XIV–XV ст.).
12. Столітня війна: передумови, етапи, результати.
13. Історія Центрально-східної Європи в період високого середньовіччя.
14. Гуситський рух: ідеологія, представники, здобутки.
15. Формування станової монархії в Польщі (XV–XVI ст.).
16. Московська держава (XV–XVI ст.).
17. Реформація та контрреформація в Європі.
18. Становлення багатонаціональної монархії Габсбургів (XVI–XVIII ст.).
19. Тридцятилітня війна: новації, релігія, геополітика.
20. Англійська революція та становлення парламентської монархії (40–80-ті рр. XVII ст.)
21. Експансії Російської імперії в XVIII ст.
22. Становлення північноамериканської державності.
23. Велика французька революція кінця XVIII ст.: на шляху до громадянського суспільства.
24. Віденський конгрес та його рішення.
25. Революції 1848–1849 рр.: ліберальні та національні вимоги.
26. Рух за об'єднання Італії.
27. Утворення Німецької імперії.
28. Становлення незалежних держав на Балканському півострові в XIX–на поч. XX ст.
29. Велика війна (1914–1918 рр.).
30. Паризька мирна конференція 1919–1920 рр.: Версальська система договорів.

в) XX ст.

1. Революція та громадянська війна в Росії (1917–1921 рр.).
2. Включення України до складу СРСР.
3. Більшовицька політика лібералізації в економіці та суспільному житті України (20-ті рр. XX ст.) та її наслідки.
4. Тоталітаризм як режим державної влади. СРСР у 30–40хх рр. XX ст.
5. Голодомор 1932–1933 рр. в історичній пам'яті українського народу та в науковому дискурсі.
6. Західноукраїнські землі в 1919–1939 рр.: політико-правове становище та національні рухи.
7. Фашистська Італія: внутрішня та зовнішня політика.
8. Нацизм: особливості тоталітарного режиму Німеччини (30–40 рр. XX ст.).

9. Друга світова війна (1939–1945 рр.): учасники, стратегія, етапи.
10. Рух Опору в країнах Європи в роки Другої світової війни.
11. Геополітичні зміни після завершення Другої світової війни: Ялтинсько-Потсдамська система.
12. Встановлення комуністичної влади в країнах Центральної та Південно-Східної Європи.
13. Інтеграційні процеси в повоєнній Європі: від ЄОВС до ЄС.
14. Утворення військово-політичних блоків після Другої світової війни.
15. СРСР у 50–80-х рр. XX ст.: головні тенденції розвитку.
16. Український дисидентський та правозахисний рух 60–70-х рр. XX ст.
17. “Оксамитові революції” та трансформація посткомуністичних суспільств у Центрально-Східній Європі.
18. Розпад СРСР та відновлення незалежності України.
19. Поглиблення євроінтеграційних процесів на зламі XX–XXI ст.: розбудова Європейського Союзу.
20. Політичний розвиток України в 1991–2013 рр.
21. “Помаранчева революція”: становлення громадянського суспільства.
22. “Революція гідності”: передумови, перебіг, міжнародний резонанс.
23. Російська анексія Криму 2014 р.: мілітарні, політичні та міжнародно-правові аспекти.
24. Російсько-українська війна (2014–2022 рр.). Причини російської агресії проти України.
25. Соціально-економічний розвиток України в 1991–2021 рр.
26. Демографічні зміни в Україні у XX – на початку XXI ст.
27. Україна в міжнародних інституціях (1991–2021 рр.): зовнішньополітичні перспективи.
28. Причини розвитку сепаратизму в сучасному світі.
29. Світ на поч. XXI ст.: цивілізаційні виклики.
30. Культурно-інтелектуальна історія України зламу XX–XXI ст.